

Maja Kersnik

Denarni prejemki prebivalcev v javnem financiranju Slovenije (2005, 2006 in 2007)

Delovni zvezek, št. 7/2008, let. XVII

Kratka vsebina: Avtorica v delovnem zvezku podrobneje analizira podatke o denarnih prejemkih za leta 2005, 2006 in 2007; obravnava tudi sistemske spremembe na tem področju med decembrom 2005 in decembrom 2007. V letu 2007 so imeli prebivalci Slovenije pravico do 68 različnih denarnih prejemkov.

Ključne besede: denarni prejemki, socialne pravice, socialna zaščita, socialna varnost, socialno zavarovanje, javna sredstva za denarne prejemke, socialni izdatki, socialni transferji

Zbirka Delovni zvezki je namenjena objavljanju izsledkov tekočega raziskovalnega dela, analizi podatkovnih serij in predstavitev metodologij s posameznih področij dela Urada. S tem želimo spodbuditi izmenjavo zamisli o ekonomskih in razvojnih vprašanjih, pri čemer je pomembno, da se analize objavijo čim hitreje, tudi če izsledki še niso dokončni.

Mnenja, ugotovitve in sklepi so v celoti avtorjevi in ne izražajo nujno uradnih stališč Urada RS za makroekonomske analize in razvoj.

Objava in povzemanje publikacije sta dovoljena delno ali v celoti z navedbo vira.

Delovni zvezki Urada RS za makroekonomske analize in razvoj

Izdajatelj:

Urad RS za makroekonomske analize in razvoj

Gregorčičeva 27

1000 Ljubljana

Telefon: (+386) 1 478 1012

Telefaks: (+386) 1 478 1070

E-naslov: gp.umar@gov.si

Odgovorna urednica: mag. Barbara Ferk (barbara.ferk@gov.si)

Delovni zvezek: Denarni prejemki prebivalcev v javnem financiranju Slovenije (2005, 2006 in 2007)

Avtorica: mag. Maja Kersnik (maja.kersnik@gov.si)

Priprava tabel za Statistično priložo: Jasna Kondža

Lektoriranje: Biro 2000 d. o. o.

Lektoriranje angleškega povzetka: Amidas d. o. o.

Delovni zvezek je recenziran.

Ljubljana, julij 2008

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

364.3(497.4)

KERSNIK, Maja

Denarni prejemki prebivalcev v javnem financiranju Slovenije
(2005, 2006 in 2007) [Elektronski vir] / Maja Kersnik. - Besedilni
podatki. - Ljubljana : Urad RS za makroekonomske analize in
razvoj,
2008. - (Zbirka Delovni zvezki UMAR ; letn. 17, št. 7)

Način dostopa (URL):

[http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/
dz/2008/dz07-08.pdf](http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/dz/2008/dz07-08.pdf)

ISBN 978-961-6031-74-5

240123904

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	1
2 KATALOG	3
3 ANALIZA	5
3.1 Uvod	5
3.2 Sistemske spremembe	6
3.3 Sredstva za denarne prejeme	8
3.3.1 Sredstva za denarne prejeme glede na vire financiranja	8
3.3.2 Sredstva za denarne prejeme po skadenci	9
3.3.3 Sredstva za denarne prejeme po ciljnih skupinah.....	9
3.4 Število denarnih prejemkov	10
3.4.1 Število denarnih prejemkov po skadenci ter število gmotno neodvisnih in gmotno odvisnih denarnih prejemkov.....	11
3.4.2 Število denarnih prejemkov po ciljnih skupinah	12
PRILOGA	
PRILOGA 1: SREDSTVA ZA DENARNE PREJEMKE V ZDPU V LETIH 2000–2007	16
PRILOGA 2: ŠTEVILO DENARNIH PREJEMKOV V ZDPU V LETIH 2000–2007	20

KATALOG NA SPLETNI STRANI

Povzetek

Urad RS za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) od leta 1992 izvaja projekt *Denarni prejemki*, katerega namen je v državi na enem mestu vzdrževati katalog denarnih prejemkov, ki imajo naravo socialnih pravic. UMAR zbira podatke v posebni *Zbirki denarnih prejemkov (ZDPU)*, in sicer z namenom predstavitve vseh denarnih prejemkov, ki jih prebivalstvu zagotavlja Slovenija iz republiškega proračuna in občinskih proračunov ali iz skladov socialnih zavarovanj. Zbirka omogoča vpogled v sistem in daje osnovne informacije o vsakem posameznem prejemku.

Obsežna analiza podatkov za obdobje 1993–2004, vključno z analizo sprememb v pravnih podlagah za obdobje 1992–2005, je izšla v Delovnem zvezku, št. 9/2006 (Kersnik, 2006). V prispevku tokrat podrobneje analiziramo podatke za leta 2005, 2006 in 2007 ter objavljamo katalog za obdobje 1992–2008. Obravnavamo tudi sistemske spremembe med decembrom 2005 in decembrom 2007.

V letu 2007 (ocena nosilcev programov) so imeli prebivalci Slovenije pravico do 68 različnih denarnih prejemkov, kar je dva prejemka manj kot leta 2005. Dejansko pa so skupaj prejeli 2,234.737 denarnih prejemkov, kar je bilo 2,0 % več kot leta 2006. Prejemke so upravičenci večinoma prejeli mesečno in v večini primerov je šlo za prejemke, pri katerih se ne preverja gmotni položaj, (saj gre večinoma za prejemke na temelju socialnih zavarovanj).

Za takšen obseg prejemkov je bilo v letu 2007 načrtovanih 4,940.095 tisoč evrov ali 14,73 % bruto domačega proizvoda (BDP).

Glede na število prejemkov so na prvem mestu upokoјenci (45 % vseh denarnih prejemkov skupaj), sledijo jim starši (20,5 %), invalidi (9,7 %) in bolni (9,4 %).

Glede na sredstva pa je vrstni red nekoliko drugačen. Na prvem mestu so sicer še vedno upokoјenci (50,22 % vseh sredstev za denarne prejemke), sledijo jim invalidi (15,37 %), svojci (10,04 %) in starši (9,99 %).

Summary

In 1992 the Slovenian Institute of Macroeconomic Analysis and Development (IMAD) launched the project Cash Benefits, intended to set up and maintain a national catalogue of the social protection benefits in cash granted to Slovenian citizens. Data are collected in a separate database, which covers all cash benefits that Slovenia provides to its citizens from state and municipal budgets or through social insurance funds. The database enables an overview of the overall system and gives basic information on each specific benefit.

The extended analysis for the period from 1993 to 2004, including analyses of modifications of laws for the period from 1992 to 2005, was published in Working Paper No. 9/2006 (Kersnik, 2006), which provides detailed descriptions of cash benefits for the years 2005, 2006 and 2007 and a catalogue for the period from 1992 to 2008. This Working Paper also provides the regulatory changes made during December 2005 and December 2007.

In 2007, Slovenian citizens were entitled to 68 different cash benefits, which is two fewer than in 2005 – Slovenian citizens received a total of 2,234,737 benefits, 2.5% more than in 2004. Cash benefits are typically paid out on a monthly basis and most are income non related, as they are entitled on the base of social insurance.

Expenditure on cash benefits totalled EUR 4,940,095 thousand in 2007 (14.73% of GDP).

The largest number of cash benefits was allocated to pensioners (45% of all cash benefits), followed by parents (20.5%), the disabled (9.7%) and the infirm (9.4%).

Proportions of expenditures followed a different order. Pensioners again held the top spot (50.22% of expenditures for all cash benefits), followed by the disabled (15.37%), survivors (10.04%) and parents (9.99%).

1 UVOD

V delovnem zvezku objavljamo krajšo analizo podatkov o denarnih prejemkih in kot dodatek na spletni strani tudi katalog denarnih prejemkov. Oktobra 2006 je bil prvič objavljen katalog denarnih prejemkov skupaj z analizo sistema denarnih prejemkov prebivalcev v Sloveniji (Kersnik, 2006), ki je zajemal podatke za obdobje 1992–2005, novi katalog pa zajema podatke za obdobje 1992–2008 (finančni načrti nosilcev programov); finančna analiza je izdelana za obdobje 2005–2007 oziroma 2000–2007.

Podatke o denarnih prejemkih UMAR zbira v posebni zbirki (Zbirka denarnih prejemkov – ZDPU), in sicer z namenom predstavljanja vseh denarnih prejemkov, ki jih prebivalstvu zagotavlja Slovenija iz republiškega proračuna in občinskih proračunov ali iz skladov socialnih zavarovanj. Zbirka omogoča vpogled v sistem ter daje osnovne vsebinske in finančne informacije o vsakem posameznem denarnem prejemku. Gre za denarne prejemke, ki so del sistema socialne zaščite. Razvrščeni so v 14 ciljnih skupin:

- Bolni
- Brezposelni
- Invalidi (po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb)
- Kmetje
- Ljudje s posebnimi zaslugami (to so tisti, ki imajo skladno z zakonom¹ posebne zasluge za slovenski narod ali ki so pomembno prispevali k slovenski kulturi)
- Potrebni pomoči drugega (to so tisti, ki pri opravljanju vseh ali večine življenjskih potreb potrebujejo pomoč)
- Revni
- Starši (vključno z otroki)
- Svojci (to je skupina ljudi, ki je v sorodu z umrlim človekom, nosilcem določene pravice)
- Šolajoči se
- Upokojenci
- Veterani (to so tisti, ki imajo posebne zasluge za zmago NOB in splošni napredek naroda, skladno z zakonom²)
- Vojni invalidi
- Žrtve vojnega nasilja (to so tisti, ki so bili izpostavljeni nasilnim dejanjem ali prisilnim ukrepom okupatorja, agresorja ali njunih sodelavcev)

Denarni prejemki, ki jih opisujemo in analiziramo v zbirki ZDPU, so predpisani z zakoni in financirani iz javnih sredstev, zato imajo naravo socialnih pravic. Vsi prejemki so opisani na enak način (*po vsebini*: komu so namenjeni, kako se valorizirajo, iz katerih zakonov izhajajo itd.; *glede na finančna sredstva*: kot npr. poraba sredstev v posameznem letu, število izplačanih prejemkov itd.).

¹Zakon o izjemnem priznanju in odmeri starostne pokojnine tistim, ki imajo posebne zasluge.

²Zakon o republiških priznavalninah in Zakon o vojnih veteranih.

Zbirka ZDPU se spreminja skladno s programi socialne politike (spremembe zakonov, pravil, nove pravice itd.). Zbirka se običajno obnavlja od enkrat do dvakrat letno. Ob vsem tem pa se v največji mogoči meri ohranjajo preglednost, kontinuiteta vsebovanih informacij in aktualnost.

Enota opazovanja je *posamezen denarni prejemek*³. Kot en prejemek obravnavamo vsak posamezen prejemek v denarju, ki ga je prejel posameznik v opazovanem letu, in sicer ne glede na to, ali ga je prejel zase (npr. starostna pokojnina), za drugega (npr. otroški dodatek za otroka) ali za več družinskih članov oziroma celotno družino skupaj (npr. denarno socialno pomoč). Mogoče je tudi, da se isti osebi prejemek izplača dvakrat v istem letu; torej je oseba ena in prejemka dva. Število denarnih prejemkov torej prikazuje število izplačanih prejemkov in ne števila ljudi, za katere so bili prejemki izplačani in jim ti prejemki predstavljajo vir dohodkov.

Vir podatkov v zbirki predstavljajo: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Zavod za zdravstveno zavarovanje, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

Nedenarni prejemki (angl. benefit in kind) v zbirko UMAR niso vključeni, prav tako tudi ne različne socialne storitve ali kakršne koli subvencije ali druge materialne ali finančne ugodnosti, ki jih posamezni prebivalec lahko prejme posredno (npr. prek subvencij ustanovam) ali neposredno (npr. kot oprostitev plačil); gre torej samo za prejemke v denarju, ki jih prejemnik dobi osebno ali na svoj bančni račun.

³ Denarni prejemek je prejemek v denarju, ki ga prejemnik navadno dobi na svoj bančni račun ali osebno. Poimenuje se lahko tudi dobrobit v denarju (angl. cash benefit).

2 KATALOG

Katalog 1992–2008 poleg starih, že objavljenih podatkov vsebuje tudi nove podatke o realizaciji finančnih sredstev za leti 2005 in 2006, ocene realizacije za leto 2007 in podatke iz finančnih načrtov nosilcev programov za leto 2008. V katalogu predstavljeni denarni prejemki (gl. na spletni strani) kažejo sistemsko ureditev ter celovit opis prejemkov, ki se financirajo iz javnih sredstev in ki imajo značaj socialnih pravic. Zato se v katalogu hkrati pojavljata izraza »prejemek« in »pravica«. V katalogu so prikazani in upoštevani denarni prejemki po stanju do decembra 2007 in vsi do takrat uveljavljeni zakoni oziroma spremembe zakonov.

Denarni prejemki so opisani tako, da je vsak prejemek predstavljen na posebnem obrazcu, ki je sestavljen iz dveh delov: opisni del (20 elementov) in finančni del (4 elementi).

Opisni del ⁴:

- **ciljna skupina**, to je populacija, ki ji je denarni prejemek namenjen;
- **opis pravice**⁵, ki pomeni naziv oziroma konkretno ime za pravico, oziroma denarni prejemek;
- **vrsta pravice**, ki pomeni generično ime oziroma skupino denarnih prejemkov (kot npr. nadomestila, dodatki, pomoči, pokojnine, preživnine);
- **upravičenec**, to je natančno določena socialna skupina, upravičena do denarnega prejemka;
- **merila upravičenosti** opišejo, kaj je pogoj za upravičenost, ali je pravica določena na podlagi preverjanja gmotnega položaja⁶ (v tem primeru gmotno odvisna pravica; angl. means-tested benefit) ali brez preverjanja gmotnega položaja (v tem primeru gmotno neodvisna pravica; angl. non means-tested benefit);
- **izvor pravice** pove, na podlagi katerega statusa je ta pravica utemeljena (npr. državljanstvo, rezidentstvo, obvezno zavarovanje);
- **podlaga za odločitev** pojasnjuje postopek, potreben za izdajo odločbe. Mogoče so praviloma tri podlage za odločitev v skladu z zakonom, in sicer: a) izpolnjevanje predpisanih pogojev (ko gre za avtomatizem pri odločanju, če so izpolnjeni zakonski pogoji), b) izvedensko mnenje, c) prosti preudarek;
- **normativna podlaga**, ki pomeni ime zakona ali podzakonskega akta;
- **uradni list – osnovni**, ki je temeljni akt (številka in leto izdaje skupaj s spremembami in dopolnitvami temeljnega akta);
- **uradni list – dodatni**, ki pomeni podzakonski akt ali druge ustrezne zakone (številka in leto izdaje uradnega lista);
- **osnova** pomeni osnovo⁷ (to je zakonsko določen absolutni znesek ali določena vrsta prejemka), na podlagi katere se izračunava višina ali odmeri denarni prejemek;
- **višina prejemka** pomeni z odstotkom od osnove (ali drugače) izraženo finančno vrednost prejemka;
- **valorizacijsko pravilo** pomeni način usklajevanja vrednosti denarnega prejemka;

⁴ Vsi v nadaljevanju navedeni elementi, razen vrsta pravice, so predpisani z zakonom.

⁵ Denarni prejemek je opisan kot pravica, ki je zakonsko določena.

⁶ Izraz gmoten pomeni nanašajoč se na materialni položaj. Gmotni položaj pa določajo: dohodki in prejemki iz zaposlitve, dohodki in prejemki iz lastninskih upravičenj, prejemki iz socialnih zavarovanj ter nekateri drugi socialni prejemki.

⁷ To je zakonsko določen znesek ali določena vrsta prejemka, na podlagi katerega se obračuna višina prejemka.

- **davčni status prejemka** pomeni, ali je prejemek obdavčen ali ni;
- **skadenca** pomeni, kako ali kolikokrat se pravica prejema (npr. mesečno, enkrat letno);
- **vir sredstev** pomeni finančni vir (npr. proračun, sklad), ki omogoča izplačevanje denarnih prejemkov ne glede na izplačevalca;
- **izplačevalec** pomeni ime službe oziroma organa, ki (ne glede na vir sredstev) prejemek dejansko izplačuje;
- **opombe** vsebujejo različna dodatna pojasnila.

Finančni del :

- **najnižji in najvišji** nominalni mesečni znesek prejemka (dejansko izplačan ali zakonsko določen);
- **poraba v letu**, ki pomeni nominalni znesek (letno povprečje v koledarskem letu) sredstev, porabljenih za posamezen prejemek (z upravnimi stroški vred, kot so npr. stroški izplačil itd.), in
- **število prejemkov**, ki pomeni povprečno število izplačanih prejemkov (v posameznem koledarskem letu) in **ne števila ljudi**, ki so upravičeni do prejemka. V večini primerov je prejemek sicer namenjen eni osebi, v nekaterih primerih pa je en prejemek z odločbo dodeljen za več oseb skupaj kot npr. denarna socialna pomoč, družinska pokojnina itd. in v takem primeru se šteje, da je prejemek eden. Mogoče je tudi, da se isti osebi prejemek izplača dvakrat v istem letu; torej je oseba ena in prejemka dva.

3 ANALIZA

3.1 Uvod

Po stanju iz decembra 2007 so imeli prebivalci Slovenije pravico do 68 različnih denarnih prejemkov, kar je dva manj kot leta 2005; (to sta denarna prejemka za brezposelne: nadomestilo plače invalidu in težje zaposljivi osebi ter denarna pomoč za brezposelne; podrobneje o tem gl. na str. 10). Največ denarnih prejemkov so imeli upokojenci, starši, svojci in invalidi.

Posamezna ciljna skupina je imela naslednje število denarnih prejemkov (podrobneje o tem gl. Katalog na spletni strani):

- Brezposelni 4 denarne prejemke (denarno nadomestilo za primer brezposelnosti, plačilo za opravljanje javnih del, denarna pomoč v času vključitve v programe izobraževanja in usposabljanja, delno plačilo za izgubljeni dohodek družinskemu pomočniku in denarna pomoč za brezposelne, ki pa skladno s spremembo zakona od 15. julija 2006 ne sodi več med prejemke iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti⁸);
- Šolajoči se 2 denarna prejemka (republiška štipendija, Zoisova štipendija);
- Starši 9 denarnih prejemkov (nadomestilo plače za čas porodniškega dopusta in dopusta za nego in varstvo otroka, očetovsko nadomestilo, posvojiteljsko nadomestilo⁹, otroški dodatek, starševski dodatek, dodatek za nego otroka, dodatek za veliko družino, pomoč ob rojstvu otroka, delno plačilo za izgubljeni dohodek);
- Upokojenci 18 denarnih prejemkov (starostna pokojnina, državna pokojnina, vojaška pokojnina, administrativna pokojnina delavcev organov za notranje zadeve, dodatek k pokojninam delavcev organov za notranje zadeve, varstveni dodatek, starostna pokojnina brez zmanjšanja v posebnih primerih (prej predčasna pokojnina), pokojnina za osebe, ki so se upokojile v nekdanjih republikah SFRJ, dodatek k pokojninam iz drugih republik nekdanje SFRJ, pokojnina poslancev in funkcionarjev, delna pokojnina, najnižja pokojnina, pokojnina pod ugodnejšimi pogoji za delavce, ki so delali z azbestom, pokojnina pod ugodnejšimi pogoji za sodnike in sodnike za prekrške, pokojnina pod ugodnejšimi pogoji in priznanje pokojninske dobe za žrtve vojnega nasilja, izjemna pokojnina rudarjev, predčasna pokojnina za teritorialce, letni dodatek (prej dodatek za rekreacijo);
- Svojci 9 denarnih prejemkov (posmrtnina in pogrebna po predpisih Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, posebna posmrtnina in posebna pogrebna po predpisih Zakona o vojnih veteranih, odpravnina za vdovo ali vdovca, oskrbnina za vdovo ali vdovca, vdovska pokojnina, družinska pokojnina, družinska invalidnina po predpisih Zakona o vojnih invalidih);
- Invalidi 7 denarnih prejemkov (nadomestilo za invalidnost po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, nadomestilo za invalidnost po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, nadomestilo za čas poklicne rehabilitacije, začasno nadomestilo (prej nadomestilo za

⁸ Vendar je do izteka časa prejetanja vsake posamezne pravice le-ta še del programa, novih pravic iz tega naslova pa ni več. Mogoči novi upravičenci postanejo prejemniki denarne socialne pomoči na podlagi zakona o socialnem varstvu.

⁹ Podatki o očetovskem in posvojiteljskem nadomestilu so prikazani skupaj s porodniškim nadomestilom in z nadomestilom za nego in varstvo otroka, ker Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ne razpolaga s tovrstnimi podatki. Tako sta tudi nadomestili za porodniški dopust in dopust za nego in varstvo otroka prikazani kot ena pravica.

- čas čakanja na razporeditev na drugo delovno mesto), delna invalidska pokojnina, invalidska pokojnina, invalidnina);
- Vojni invalidi 3 denarne prejemke (dodatek za posebno invalidnost, invalidski, oziroma družinski dodatek, invalidnina po predpisih Zakona o vojnih invalidih);
 - Bolni 1 denarni prejemek (nadomestilo plače med začasno zadržanostjo od dela – bolniška);
 - Veterani 3 denarne prejemke (republiška priznavalnina po predpisih Zakona o republiških priznavalninah, borčevska pokojnina, veteranski dodatek)
 - Žrtve vojnega nasilja 1 denarni prejemek (doživljenjska mesečna renta);
 - Osebe s posebnimi zaslugami 2 denarna prejemka (izjemna pokojnina, republiška priznavalnina kulturnim delavcem);
 - Osebe, potrebne pomoči drugega 4 denarne prejemke (dodatek za tujo nego in pomoč po predpisih Zakona o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, dodatek za pomoč in postrežbo po predpisih Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, dodatek za pomoč in postrežbo po predpisih Zakona o vojnih invalidih, dodatek za pomoč in postrežbo po predpisih Zakona o socialnem varstvu)
 - Kmetje 2 denarna prejemka (kmečka pokojnina, preživnina kmetov);
 - Revni 3 denarne prejemke (denarna socialna pomoč, izredna denarna socialna pomoč, trajna denarna socialna pomoč).

V zbirki ZDPU je opisanih 9 vrst denarnih prejemkov. Ti so: nadomestila, pokojnine, pomoči, dodatki, invalidnine, preživnine, priznavalnine, rente in štipendije.

V nadaljevanju bomo analizirali sistemske spremembe med decembrom 2005 in decembrom 2007 ter število prejemkov in sredstva zanje za leto 2007, obdobje 2005–2007 in obdobje 2000-2007.

3.2 Sistemske spremembe

Med decembrom 2005 in decembrom 2007 je bilo spremenjenih in dopoljenih pet pomembnih sistemskih zakonov. Prečiščena besedila (UPB) so izšla v naslednjih uradnih listih:

- Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju UPB 4, (Uradni list, št. 109/06);
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju UPB 3, (Uradni list, št. 72/06);
- Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti UPB 1, (Uradni list, št. 107/06);
- Zakon o socialnem varstvu UPB 2, (Uradni list, št. 3/07);
- Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih UPB 2 (Uradni list, št. 110/06).

V nadaljevanju so opisane le tiste spremembe in dopolnitve zakonov, ki se nanašajo na denarne prejemke in so pričele veljati, oziroma so imele svoj vpliv v času med decembrom 2005 in decembrom 2007.

V tem času so stopila v veljavo določila Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (in sicer najkasneje do 1. 1. 2005), od 102. do 105. člena. Gre za posebne primere odpovedi pogodbe o zaposlitvi invalidu II. in III. kategorije, kar bi, po ocenah predlagateljev zakona, lahko vplivalo na določen porast števila

nadomestil za brezposelnost (kar iz podatkov ni razvidno) in zatem na število delnih invalidskih pokojnin, kjer pa je bil opazen rahel porast. Na področju vdovskih pokojnin pa v prehodnem obdobju od 1. 1. 2005 do 1. 1. 2009, velja omejitev višine dela vdovske pokojnine (123. člen zakona), ki se v opisanem obdobju postopoma zvišuje, kar pa ne vpliva bistveno na samo višino vdovskih pokojnin.

Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti je bil spremenjen enkrat (Uradni list, št. 79/06). Spremembe se nanašajo predvsem na denarno nadomestilo za čas brezposelnosti kot je na primer dodatna možnost podaljšanja prejemanja nadomestila, določena je bila najnižja vrednost denarnega nadomestila (45,56 % minimalne plače) in njegova najvišja vrednost (trikratnik tako določenega najnižjega nadomestila), mirovanje te pravice, itd.

Zakon o socialnem varstvu je bil spremenjen enkrat (Uradni list, št. 105/06). Spremembe se nanašajo na družinskega pomočnika in sofinanciranja slednjega tako, da oseba, ki je do družinskega pomočnika upravičena, svoj dodatek za pomoč in postrežbo nameni občini, ki družinskega pomočnika financira. Določena pa je tudi nova možnost, ko upravičenec do denarne socialne pomoči izgubi pravico do tega prejemka in sicer, če neutemeljeno odkloni primerno delo (kar je podrobno določeno v Spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti; Uradni list, št. 79/06).

Tudi Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih je bil v tem času enkrat spremenjen (Uradni list, št. 47/06). Sprememba se nanaša na pravico do uveljavljanja dodatka za veliko družino, ki je za velike družine ugodnejša.

Največjo sistemsko spremembo predstavlja Zakon o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji, ki je po vsebini začel veljati 1. januarja 2007. Skladno s tem zakonom se na enoten način usklajujejo vsi transferji (to so denarni prejemki na temelju veljavnih zakonov) posameznikom in gospodinjstvom, razen pokojnin. Osnovni namen zakona je v poenotenju do takrat zelo različnih načinov usklajevanja socialnih transferjev, ki so bili predpisani v različnih zakonih in neenotno. Zato je bil sistem nepregleden in nekonsistenten. Zakon posredno določa tudi višine posameznih vrst transferjev (denarnih prejemkov)¹⁰ in roke njihovega usklajevanja. Gre za transferje, ki se izplačujejo iz javnih finančnih virov v Republiki Sloveniji, to je iz državnega proračuna, proračunov občin, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Transferji posameznikom in gospodinjstvom se po tem zakonu usklajujejo enkrat letno v januarju, in sicer z rastjo cen življenjskih potrebščin v obdobju januar–december preteklega leta v primerjavi z istim obdobjem v letu pred tem, tj. po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije. Skladno z zakonom se usklajujejo tudi osnove za odmero posameznih transferjev (kot npr. osnova za odmero dodatnih pravic iz 4. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, odmerna osnova po 20. členu Zakona o vojnih invalidih itd.) in osnovni znesek minimalnega dohodka (ki je podlaga za odmero denarne socialne pomoči), v določenih primerih pa tudi oprostitve plačil socialnovarstvenih storitev. Na voljo imamo podatke o realizaciji finančnih sredstev za leti 2005 in 2006 ter le oceno realizacije za leto 2007, zato učinkov zakona v tokratni analizi še ne moremo presojati v polni meri.

Zakon o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom je bil leta 2008 spremenjen. Sprememba prinaša dvakrat letno usklajevanje socialnih transferjev (prvič julija z rastjo cen življenjskih potrebščin v

¹⁰ Minister za delo, družino in socialne zadeve vsako leto v uradnem listu objavi sklep o usklajenih višinah tistih transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih, in odstotek uskladitve drugih transferjev.

obdobju januar–junij in drugič januarju, z rastjo cen življenjskih potrebščin v obdobju julij–december), kar je za prejemnike ugodneje.

3.3 Sredstva za denarne prejemke

V zbirki ZDPU obravnavamo sredstva za vse denarne prejemke, ki jih prebivalci Slovenije prejemajo iz republiškega proračuna in občinskih proračunov ali skladov socialnih zavarovanj, to pomeni iz katere koli javne blagajne, in sicer ne glede na to, na katerih postavkah se zagotavljajo sredstva za izplačevanje pravic.

Leta 2007 (ocena nosilcev programov) je bilo za denarne prejemke namenjenih 4,940.095 tisoč evrov, kar je znašalo 14,73 % BDP. Tako je bilo leta 2007 nominalno za 3,8 % več sredstev kot leto prej (in za 57,2 % več kot leta 2000). Realno so sredstva za te namene leta 2007, glede na leto 2006, porasla za 0,2 %; povprečna letna realna rast sredstev v obdobju 2000–2007 je bila 0,6 %, v obdobju 2005–2007 pa je bila nekoliko počasnejša (0,8 %). V obdobju 2000–2007 so najbolj porasla sredstva v letu 2003 (realno za 3,0 %), najmanj pa v letu 2007 (za 0,2 %) (gl. tudi Prilogo 1).

Delež sredstev za denarne prejemke v bruto domačem proizvodu od leta 2003, ko je znašal 17,04 % BDP, upada. Leta 2007 so sredstva za te namene predstavljala 14,73 % BDP. To je posledica hitrejše rasti BDP in tudi usmeritev na področju socialne politike.

3.3.1 Sredstva za denarne prejemke glede na vire financiranja

Glede na vire financiranja ločimo prispevne denarne prejemke (angl. contributory) in neprispevne (angl. non-contributory) denarne prejemke. Prispevni denarni prejemki se financirajo iz socialnih zavarovanj (socialni prispevki delodajalcev in delojemalcev), neprispevni pa iz proračunskih sredstev oziroma davkov. Leta 2007 (ocena nosilcev programov) je bilo neprispevnih, se pravi proračunskih denarnih prejemkov 22,8 %, prispevnih pa 77,2 %. V zadnjem opazovanem obdobju (2005–2007) se je v strukturi sredstev delež denarnih prejemkov, ki se financirajo iz proračuna zmanjšal (leta 2005 je v strukturi znašal 23,8 %), delež denarnih prejemkov iz socialnih zavarovanj pa povečal (leta 2005 76,2 %).

Leta 2007 (ocena nosilcev programov) je bilo za financiranje denarnih prejemkov iz proračuna namenjenih 3,36 % BDP (leta 2005 3,86 % BDP), za financiranje denarnih prejemkov iz socialnih zavarovanj pa 11,37 % BDP (leta 2005 12,33 % BDP). Razlog za zmanjšanje sredstev, izraženih v deležu BDP, je hitrejša realna rast bruto domačega proizvoda od rasti sredstev za denarne prejemke.

3.3.2 Sredstva za gmotno odvisne in gmotno neodvisne denarne prejemke¹¹

Še vedno veliko večino sredstev namenjamo gmotno neodvisnim prejemkom. Leta 2007 je bilo razmerje med sredstvi za gmotno neodvisne in gmotno odvisne prejemke 89 : 11 (leta 2005 88 : 12) v korist gmotno neodvisnih. Na takšno razmerje vpliva velik delež pokojninskih prejemkov, ki temeljijo na predhodnem zavarovanju in ki so gmotno neodvisni.

Realna rast sredstev za gmotno neodvisne prejemke je bila leta 2007 (po oceni nosilcev programov), v primerjavi z letom poprej 0,7-odstotna, sredstva za gmotno odvisne pa so se v istem obdobju realno zmanjšala (za 3,4 %). Povprečna letna realna rast sredstev je bila v obdobju 2000–2007 za gmotno neodvisne prejemke počasnejša (0,5 %) od rasti sredstev za gmotno odvisne prejemke (1,5 %). V obdobju 2005–2007 je bilo zaostajanje v rasti gmotno odvisnih (–2,6 %) v primerjavi z gmotno neodvisnimi (1,3 %) še večje. Delež sredstev za gmotno neodvisne prejemke v BDP je bil leta 2007 (ocena) 13,07 % BDP, za gmotno odvisne pa 1,66 % BDP.

3.3.3 Sredstva za denarne prejemke po skadenci

Tudi glede na čas prejemanja (skadenca) denarnih prejemkov ostaja večina sredstev namenjena mesečnim prejemkom. Tako je bilo leta 2007 (po oceni) razmerje med mesečnimi in enkratnimi prejemki 96,7 : 3,3. To razmerje je podobno v celotnem obdobju 2000–2007. V tem istem obdobju je bila realna rast najnižja leta 2007 (0,3 % mesečni prejemki in –0,7 % enkratni prejemki), najvišja rast enkratnih prejemkov je bila leta 2005 (11,8 %); najvišja rast mesečnih prejemkov pa leta 2003 (2,9 %). V obdobju 2005–2007 je bila realna rast precej skromnejša; gl. Tabelo 2 v Prilogi 1).

3.3.4 Sredstva za denarne prejemke po ciljnih skupinah

Struktura sredstev se po ciljnih skupinah ne spreminja; še vedno je največ sredstev namenjenih upokojujencem, najmanj pa ostarelim kmetom. Tako so si leta 2007 po visokih deležih v celotnih sredstvih za denarne prejemke sledili upokojujenci (50,22 %), invalidi (15,37 %), starši (9,99 %) in svojci (10,04 %). Sredstva za brezposelne, bolne in za revne so predstavljala okoli 3 % (za vsako ciljno skupino posebej); za šolajoče se 2 %, za ostale ciljne skupine pa so sredstva v strukturi predstavljala 1,4 % ali manj; (gl. Tabelo 4 v Prilogi 1). Podoben vrstni red je tudi, če upoštevamo delež sredstev, izražen v BDP. Na prvem mestu so upokojujenci (s 7,40 % BDP) in na zadnjem kmetje (z 0,02 % BDP).

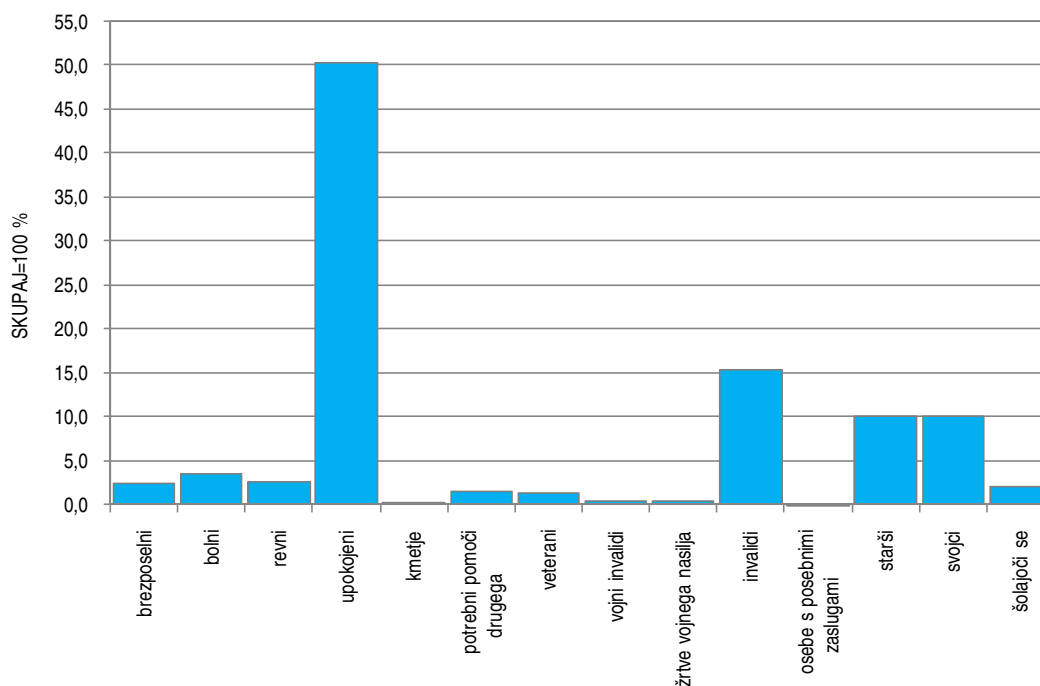
Rasti sredstev pa so bile leta 2007 (ocena nosilcev programov) skladno z ukrepi socialne politike (tudi kot posledica uresničevanja Zakona o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom) in kot posledica demografskih sprememb kar v sedmih ciljnih skupinah negativne. Najbolj so se realno zmanjšala sredstva namenjena brezposelnim in (čistim) kmetom (pri obeh ciljnih skupina za 18,1 %), sledijo veterani (–15,5 %), revni (–11,5 %), vojni invalidi (–10,8 %), žrtve vojnega nasilja (–6,3 %) in upokojeni (–1,1 %) (gl. Tabelo 2 v Prilogi 1).

¹¹ Gmotno odvisni so tisti prejemki, pri katerih se kot kriterij upravičenosti uporablja podatek o gmotnem položaju posameznika oziroma njegove družine. Izraz gmoten pomeni nanašajoč se na t. i. materialni položaj. Gmotni položaj pa določajo: dohodki in prejemki iz zaposlitve, dohodki in prejemki iz lastninskih upravičenj, prejemki iz socialnih zavarovanj ter nekateri drugi socialni prejemki.

Podatki kažejo, da na obseg sredstev za denarne prejeme ne vpliva le število prejemkov, ampak tudi sama višina in čas prejemanja ter sistemi usklajevanja vrednosti prejemkov. Vplivajo pa tudi demografski razlogi.

Če primerjamo strukturo sredstev za denarne prejeme s strukturo števila teh prejemkov v letu 2007, vidimo, da so upokojenci na prvem mestu po sredstvih in številu vseh prejemkov. Pri petih ciljnih skupinah so v strukturi sredstev in strukturi prejemkov opazne razlike; in sicer je pri bolnih in pri starših v strukturi precej večji delež v številu prejemkov; pri upokojencih, invalidih in pri svojcih pa je večji delež v strukturi sredstev. Pri preostalih ciljnih skupinah med opisanimi podatkom ni bistvenih odstopanj (gl. Tabela 4 v Prilogi 1 in Tabela 6 v Prilogi 2).

Slika 1: Struktura sredstev po ciljnih skupinah, leto 2007 (ocena nosilcev programov)

Vir: Zbirka denarnih prejemkov ZDPU, lastni preračuni

3.4 Število denarnih prejemkov

Decembra 2007 so imeli prebivalci v Sloveniji v primerjavi z decembrom 2005 pravico do 68 različnih denarnih prejemkov, kar je dva manj kot leta 2005. Črtana sta bila dva prejemka v ciljni skupini brezposelni. Prvi je nadomestilo plače invalidu in težje zaposljivi osebi, ki zaradi dodatne strokovne presoje ne sodi med denarne prejeme, saj sodi med subvencije. Drugi črtani prejemek, ki se počasi izteka¹², je denarna pomoč za brezposelne (ta prejemek je na neki način nadomeščen z denarno socialno pomočjo, za katero lahko brezposelni, ki so že izkoristili pravico do denarnega nadomestila za brezposelnost, nimajo pa dovolj sredstev za preživljanje, zaprosijo na centru za socialno delo).

¹² Na osnovi sprememb Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti od 15. julija 2006 pravica do denarne pomoči za brezposelne ne sodi več v zavarovanje za primer brezposelnosti. Do izteka pravice pa upravičenci prejema denarno pomoč za brezposelne še po starih določilih; tako lahko v katalogu vidimo, da je v letu 2008 le še 676 prejemkov iz tega naslova.

V celotnem obdobju spremljanja denarnih prejemkov v zbirki ZDPU (od leta 1992 naprej) je bilo skupaj črtanih devet prejemkov, trinajst pa je bilo na novo vpeljanih.

Leta 2007 so prebivalci Slovenije prejeli vsega skupaj 2,234.737 denarnih prejemkov¹³, kar je bilo 2 % več kot leto poprej in 9 % več kot leta 2000. S tem se nadaljuje trend, da se v nobenem letu opazovanega obdobja (od leta 1993 naprej) skupno število prejemkov ni zmanjšalo. Vendar pa je rast števila prejemkov nekoliko upočasnjena. Medtem ko je bila v obdobju 2000–2007 povprečna letna rast še 1,2 %, je bila v obdobju 2005–2007 0,8 %; (za preračune števila prejemkov gl. Prilogo 2).

Medtem ko je bila v obdobju 1993–2004 povprečna rast števila prejemkov počasnejša (stopnja rasti je bila 2 %) od povprečne realne rasti sredstev (4 %) za te prejemke, je v obdobju 2005–2007 položaj obraten in sicer je bila povprečna stopnja rasti števila denarnih prejemkov hitrejša (1,0 %) v primerjavi z realno rastjo sredstev (0,8 %) za ta namen.

3.4.1 Število denarnih prejemkov po skadenci ter število gmotno neodvisnih in gmotno odvisnih denarnih prejemkov

Leta 2007 so 72 % prejemkov upravičenci prejeli mesečno, 28 % pa enkrat letno. Delež mesečnih prejemkov se znižuje, delež enkratnih pa še naprej povečuje, s tem se ohranja trend iz preteklega obdobja.

Še vedno ostaja velika večina denarnih prejemkov gmotno neodvisna (to pomeni, da se jih prejme brez preverjanja dohodkov in premoženja potencialnega upravičenca). Od skupnega števila prejemkov je bilo leta 2007 75 % gmotno neodvisnih prejemkov (angl. non means tested), 25 % pa gmotno odvisnih (angl. means tested); leta 2005 je bilo to razmerje 74 : 26. Povprečna rast števila gmotno neodvisnih denarnih prejemkov je bila v obdobju 2000–2007 1,7 % in je bila enaka kot v obdobju 2005–2007. Povprečna rast števila gmotno odvisnih denarnih prejemkov pa je počasnejša (v obdobju 2000–2007 je bila 0,1 %, v obdobju 2005–2007 pa –0,9 %).

Gmotno odvisni prejemki pomenijo določeno garancijo, da jih bodo dejansko prejeli najbolj upravičeni posamezniki in družine, ki nimajo dovolj lastnih virov za preprečevanje tveganja revščine in socialne izključenosti; (gl. Efficiency and Effectiveness of Social Spending, 2008, str. 30). Vendar zlasti kopičenje prejemkov pri najbolj materialno in socialno ogroženih pogosto ovira aktivno iskanje zaposlitve ali bolje plačano zaposlitev. Zato je treba tovrstna upravičenja vezati na spodbujanje aktivacije prejemnikov in obenem na preprečevanje odvisnosti od denarnih prejemkov. V to smer so šle tudi spremembe zakonodaje na področju socialnovarstvenih pomoči (kot so na primer zaposlitveni načrt, krajši čas prejemanja denarnih socialnih pomoči itd.) in področju reaktivacije brezposelnih. Glavni cilj veliko novih politik, ki so namenjene predvsem gospodinjstvom na dnu dohodkovne lestvice (t. i. politike »make work pay« oziroma spodbud za delo in boljšo zaposlitev), je zagotoviti, da je delo/zaposlitev bolj privlačno/-a kot prejemanje socialnih transferjev (Kump in Stropnik, 2007).

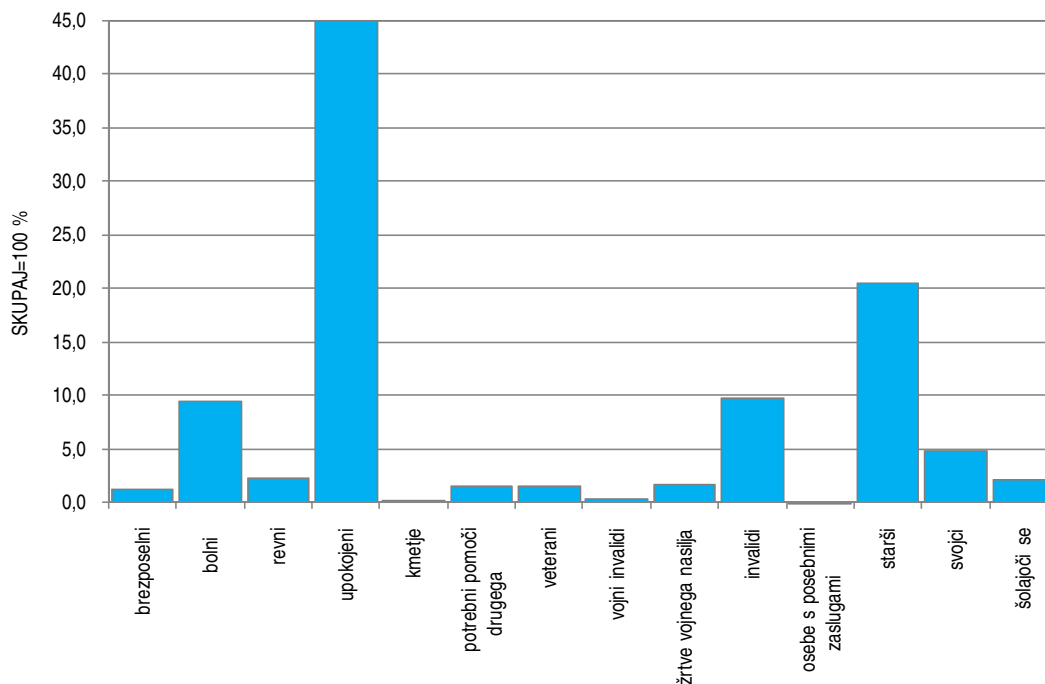
¹³ To je seštevek povprečnega števila mesečnih prejemkov v posameznem koledarskem letu in skupnega števila enkratnih prejemkov v posameznem koledarskem letu in ne pomeni števila ljudi (upravičencev), ki so ta prejemek prejeli; glej tudi obrazložitev izraza – »število prejemkov« na strani 4.

3.4.2 Število denarnih prejemkov po ciljnih skupinah

Gibanje števila prejemkov po ciljnih skupinah kaže, da se je leta 2007 v primerjavi z letom 2005 število prejemkov znižalo v devetih ciljnih skupinah. Pri petih ciljnih skupinah se je število povečalo, in sicer pri upokojencih, invalidih, ljudeh, potrebnih pomoči, starših in pri svojcih; (gl. Tabela 5 v Prilogi 2). To kažejo tudi povprečne letne stopnje rasti v obdobju 2004–2007. V strukturi skupnega števila denarnih prejemkov (še vedno) prednjačijo upokojenci (45 %), ki skupaj s starši (20,5 %), invalidi (9,7 %) in bolnimi (9,4 %) predstavljajo skoraj 85 % vseh prejemkov prebivalcev Slovenije (gl. Slika 2).

Razlogi za spremembe v številu prejemkov so predvsem demografski. Daljša pričakovana življenjska doba npr. pri upokojencih vpliva na povečevanje števila prejemkov. Povečevanje števila rojstev vpliva na povečevanje števila prejemkov staršev. Povečevanje števila ljudi s telesnimi okvarami in z obolenji, ki jim onemogočajo samostojno življenje, je verjetno posledica več dejavnikov (staranja prebivalstva, povečane obolevnosti, slabih delovnih pogojev). Zato se povečuje število prejemkov invalidov in ljudi, potrebnih pomoči drugega.

Slika 2: Struktura števila denarnih prejemkov po ciljnih skupinah, leto 2007 (ocena nosilcev programov)

Vir: Zbirka denarnih prejemkov ZDPU, lastni preračuni

Staranje prebivalstva pa vpliva tudi na zmanjševanje števila prejemkov npr. pri kmetih, vojnih veteranih, vojnih invalidih, pri žrtvah vojnega nasilja, pri katerih je zaradi starostne sestave umiranje večje.

Prav tako demografski so tudi razlogi za kar precejšnje upadanje števila prejemkov šolajočih se (republiške in Zoisove štipendije). Skupaj se je leta 2006 v primerjavi z letom 2005 število štipendij zmanjšalo za 4,2 %, v primerjavi z letom 2004 za 5,2 %; vendar je upadanje števila Zoisovih štipendij počasnejše. Upada tudi število vlog za republiške štipendije, medtem ko se število vlog za Zoisove štipendije bistveno ne spreminja (zadnjih pet let jih je povprečno letno 12.833). Na republiški zavod za zaposlovanje je leta 2006 prispelo 2,9 % manj vlog za republiške štipendije kot leto prej (manj je bilo vlog dijakov in študentov), leta 2005 pa 4,5 % manj kot

leto pred tem. Na zmanjšanje so vplivala tudi nekoliko zaostrena pravila za dodeljevanje štipendij (kot npr. upoštevanje dohodninskih podatkov o dohodkih, upoštevanje dohodkov in osebnih prejemkov, ki niso obdavčeni (npr. dohodki od premoženja, otroški dodatki).

V obdobju 2005–2007 se je znižalo tudi število prejemkov za revne in brezposelne, na kar je vplivalo zniževanje števila brezposelnih, kakor tudi spremenjena zakonodaja.

4 NAMESTO SKLEPA

Po stanju iz decembra 2007 so imeli prebivalci Slovenije pravico do 68 različnih denarnih prejemkov, kar je dva manj kot leta 2005; največ denarnih prejemkov so prejeli upokoјenci, najmanj pa ostareli kmetje.

Leta 2007 je bilo za denarne prejemke namenjenih 4,940.095 tisoč evrov, kar je 14,73 % BDP, prebivalci Slovenije pa so vsega skupaj prejeli 2,234.737 denarnih prejemkov. To skupno število se stalno povečuje, kljub temu, da se je leta 2007 v primerjavi z letom 2005 število prejemkov znižalo v devetih ciljnih skupinah. Razlogi za spremembe v številu prejemkov so predvsem demografski.

Neprispevnih, tj. proračunskih, denarnih prejemkov je bilo 22,8 %, ostalo so bili prispevni denarni prejemki, na temelju socialnih zavarovanj. V zadnjem opazovanem obdobju (2005–2007) se je v strukturi sredstev delež denarnih prejemkov, ki se financirajo iz proračuna zmanjšal, delež denarnih prejemkov iz socialnih zavarovanj pa povečal. Sredstva za prispevne denarne prejemke so leta 2007 znašala 11,37 % BDP, sredstva za neprispnevne denarne prejemke pa 3,36 % BDP.

Glede na čas prejemanja denarnih prejemkov ostaja večina sredstev (več kot 96 %) namenjena mesečnim prejemkom. Tudi po številu, mesečni prejemki predstavljajo večino (72 %), 18 % prejemkov pa upravičenci prejemaјo enkrat letno. Delež mesečnih prejemkov se znižuje, delež enkratnih pa še naprej povečuje, s čimer se ohranja trend iz preteklega obdobja. Sredstva za mesečne denarne prejemke so leta 2007 znašala 14,24 % BDP, za enkratne prejemke pa 0,49 % BDP.

Ohranja se tudi trend, da je tako po številu kot po porabljenih sredstvih velika večina denarnih prejemkov gmotno neodvisna, to pomeni, da se te prejemke pridobi brez preverjanja dohodkov in premoženja potencialnega upravičenca. Po številu je teh prejemkov 75 %. Glede na sredstva pa je gmotno neodvisnih denarnih prejemkov 89 %. Na takšno razmerje v največji meri vplivajo pokojninski prejemki. Za financiranje gmotno neodvisnih denarnih prejemkov je bilo leta 2007 namenjenih 13,07 % BDP, za financiranje gmotno odvisnih prejemkov pa 1,66 % BDP.

Med decembrom 2005 in decembrom 2007 je bilo spremenjenih in dopoljenih pet področnih zakonov, največjo sistemsko spremembo pa je prinesel Zakon o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji, ki je poenotil do tedaj zelo različne in nepregledne načine usklajevanja denarnih prejemkov.

LITERATURA IN VIRI

1. Efficiency and Effectiveness of Social Spending; Achievements and challenges (2008). Brussels: EU Commission, Directorate General Economic and Financial Affairs. 11/03/08.
2. Kersnik, M. (Ur.) (2006). Denarni prejemki prebivalcev v javnem financiranju Slovenije. Delovni Zvezek 9/2006. Ljubljana: Urad za makroekonomske analize in razvoj.
3. Kump, N., Stropnik, N. (2007). Sistem kazalnikov za ugotavljanje, ali se delo izplača (Sistem «make work pay» kazalnikov). Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
4. MISSOC- Info 1/2006: Evolution of social protection in 2005, http://ec.europa.eu/employment_social/social_protection/missoc_info_en.htm.
5. MISSOC- Info 1/2007: Evolution of social protection in 2006, http://ec.europa.eu/employment_social/social_protection/missoc_info_en.htm.
6. MISSOC- Info 1/2008: Evolution of social protection in 2007, http://ec.europa.eu/employment_social/social_protection/missoc_info_en.htm.
7. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (UPB 4), Uradni list RS, št. 109/2006.
8. Zakon o socialnem varstvu (UPB 2), Uradni list RS, št. 12/2007.
9. Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (UPB 2), Uradni list RS, št. 110/2006.
10. Zakon o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji, Uradni list RS, št. 114/2006.
11. Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (UPB 1), Uradni list RS, št. 107/2006.
12. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (UPB 3), Uradni list RS, št. 72/2006

PRILOGA 1: SREDSTVA ZA DENARNE PREJEMKE V ZDPU V LETIH 2000–2007

Tabela P. 1: Sredstva za denarne prejemke v letih 2000–2007, v tisoč EUR

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
Sredstva za denarne prejemke skupaj	3.141.861	3.506.615	3.873.417	4.212.452	4.388.497	4.574.143	4.757.502	4.940.095
- po kriteriju upravičenosti								
gmotno neodvisni	2.811.540	3.128.909	3.440.868	3.712.529	3.852.822	4.023.225	4.202.490	4.384.766
gmotno odvisni	330.321	377.705	432.549	499.923	535.675	550.918	555.012	555.329
- po skadenci								
mesečni	3.054.723	3.410.415	3.764.593	4.090.292	4.253.934	4.419.926	4.597.264	4.775.238
enkratni	87.138	96.199	108.824	122.159	134.563	154.217	160.238	164.856
- po ciljnih skupinah								
brezposelni	129.159	148.273	131.242	133.914	124.517	132.906	144.285	122.378
bolni	94.881	120.796	145.614	158.248	171.087	172.448	168.058	176.621
revni	43.776	52.893	74.827	115.731	136.848	144.101	140.290	128.623
upokojeni	1.550.056	1.732.395	1.937.670	2.073.220	2.196.351	2.303.940	2.421.204	2.481.127
kmetje	16.956	16.272	15.540	14.037	12.502	11.035	9.765	8.284
potrebni pomoči drugega	41.150	46.132	52.307	56.288	62.013	64.614	68.032	70.877
veterani	73.939	76.976	76.908	75.695	74.831	72.574	71.533	62.615
vojni invalidi	19.063	19.805	20.314	20.073	20.356	19.641	19.284	17.817
žrtve vojnega nasilja	17.401	18.789	20.727	21.558	21.966	21.543	21.602	20.962
invalidi	489.304	541.549	598.054	635.702	667.402	692.660	718.851	759.061
osebe s posebnimi zaslugami	2.351	2.406	2.316	2.423	2.358	2.316	2.225	2.337
starši	308.908	340.589	366.834	397.256	414.733	434.497	459.035	493.331
svojci	292.493	320.198	355.439	426.567	397.182	412.235	423.646	495.970
šolajoči se	62.426	69.541	75.627	81.738	86.350	89.634	89.691	100.091

Vir: Zbirka denarnih prejemkov ZDPU, UMAR.

Opomba: * Ocena nosilcev programov

Tabela P. 2: Realna rast sredstev za denarne prejeme v letih 2000–2007, v %

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*	Povprečna realna rast 2000–2007	Povprečna realna rast 2005–2007
Sredstva za denarne prejeme skupaj	-5,5	2,8	3,0	0,6	1,7	1,5	0,2	0,6	0,8
- po kriteriju upravičenosti									
gmotno neodvisni	-5,7	2,3	2,2	0,2	1,9	1,9	0,7	0,5	1,3
gmotno odvisni	-3,1	6,5	9,4	3,4	0,3	-1,7	-3,4	1,5	-2,6
- po skadenci									
mesečni	-5,4	2,7	2,9	0,4	1,4	1,5	0,3	0,5	0,9
enkratni	-6,5	5,2	6,3	6,3	11,8	1,4	-0,7	3,3	0,3
- po ciljnih skupinah									
brezposelni	-2,8	-17,7	-3,4	-10,2	4,1	5,9	-18,1	-6,5	-6,9
bolni	7,8	12,1	2,9	4,4	-1,7	-4,9	1,4	3,0	-1,8
revni	2,4	31,6	46,5	14,1	2,7	-5,0	-11,5	10,0	-8,3
upokojeni	-5,3	4,0	1,3	2,3	2,3	2,5	-1,1	0,8	0,7
kmetje	-18,7	-11,2	-14,5	-14,0	-13,9	-13,7	-18,1	-14,9	-15,9
potrebni pomoči drugega	-5,0	5,5	1,9	6,3	1,7	2,7	0,6	1,9	1,6
veterani	-11,8	-7,1	-6,8	-4,6	-5,4	-3,8	-15,5	-7,9	-9,9
vojni invalidi	-12,0	-4,6	-6,4	-2,1	-5,9	-4,2	-10,8	-6,6	-7,6
žrtve vojnega nasilja	-8,5	2,6	-1,5	-1,6	-4,3	-2,2	-6,3	-3,2	-4,3
invalidi	-6,2	2,7	0,7	1,3	1,3	1,3	1,9	0,4	1,6
osebe s posebnimi zaslugami	-13,3	-10,5	-0,9	-6,1	-4,2	-6,3	1,4	-5,8	-2,5
starši	-6,6	0,2	2,6	0,8	2,2	3,1	3,7	0,8	3,4
svojci	-7,3	3,3	13,6	-10,1	1,3	0,3	13,0	1,7	6,4
šolajoči se	-5,6	1,2	2,3	2,0	1,3	-2,4	7,7	0,8	2,5

Vir: Zbirka denarnih prejemkov ZDPU, lastni preračun.

Opomba: * Ocena nosilcev programov

Tabela P. 3: Delež sredstev za denarne prejemke v letih 2000–2007 v bruto domačem proizvodu, v % BDP

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
Sredstva za denarne prejemke skupaj	17,25	17,19	17,02	17,04	16,45	16,20	15,62	14,73
- po kriteriju upravičenosti								
gmotno neodvisni	15,44	15,34	15,12	15,02	14,44	14,24	13,80	13,07
gmotno odvisni	1,81	1,85	1,90	2,02	2,01	1,95	1,82	1,66
- po skadenci								
mesečni	16,77	16,72	16,54	16,55	15,95	15,65	15,10	14,24
enkratni	0,48	0,47	0,48	0,49	0,50	0,55	0,53	0,49
- po ciljnih skupinah								
brezposelni	0,71	0,73	0,58	0,54	0,47	0,47	0,47	0,36
bolni	0,52	0,59	0,64	0,64	0,64	0,61	0,55	0,53
revni	0,24	0,26	0,33	0,47	0,51	0,51	0,46	0,38
upokojeni	8,51	8,49	8,51	8,39	8,23	8,16	7,95	7,40
kmetje	0,09	0,08	0,07	0,06	0,05	0,04	0,03	0,02
potrebni pomoči drugega	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23	0,22	0,21
veterani	0,41	0,38	0,34	0,31	0,28	0,26	0,23	0,19
vojni invalidi	0,10	0,10	0,09	0,08	0,08	0,07	0,06	0,05
žrtve vojnega nasilja	0,10	0,09	0,09	0,09	0,08	0,08	0,07	0,06
invalidi	2,69	2,66	2,63	2,57	2,50	2,45	2,36	2,26
osebe s posebnimi zaslugami	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
starši	1,70	1,67	1,61	1,61	1,55	1,54	1,51	1,47
svojci	1,61	1,57	1,56	1,73	1,49	1,46	1,39	1,48
šolajoči se	0,34	0,34	0,33	0,33	0,32	0,32	0,29	0,30

Vir: Zbirka denarnih prejemkov ZDPU, lastni preračuni.

Opomba: * Ocena nosilcev programov

Tabela P. 4: Struktura sredstev za denarne prejemke v letih 2000–2007, v %

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
Sredstva za denarne prejemke skupaj	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
- po kriteriju upravičenosti								
gmotno neodvisni	89,49	89,23	88,83	88,13	87,79	87,96	88,33	88,76
gmotno odvisni	10,51	10,77	11,17	11,87	12,21	12,04	11,67	11,24
- po skadenci								
mesečni	97,23	97,26	97,19	97,10	96,93	96,63	96,63	96,66
enkratni	2,77	2,74	2,81	2,90	3,07	3,37	3,37	3,34
- po ciljnih skupinah								
brezposelni	4,11	4,23	3,39	3,18	2,84	2,91	3,03	2,48
bolni	3,02	3,44	3,76	3,76	3,90	3,77	3,53	3,58
revni	1,39	1,51	1,93	2,75	3,12	3,15	2,95	2,60
upokojeni	49,34	49,40	50,02	49,22	50,05	50,37	50,89	50,22
kmetje	0,54	0,46	0,40	0,33	0,28	0,24	0,21	0,17
potrebni pomoči drugega	1,31	1,32	1,35	1,34	1,41	1,41	1,43	1,43
veterani	2,35	2,20	1,99	1,80	1,71	1,59	1,50	1,27
vojni invalidi	0,61	0,56	0,52	0,48	0,46	0,43	0,41	0,36
žrtve vojnega nasilja	0,55	0,54	0,54	0,51	0,50	0,47	0,45	0,42
invalidi	15,57	15,44	15,44	15,09	15,21	15,14	15,11	15,37
osebe s posebnimi zaslugami	0,07	0,07	0,06	0,06	0,05	0,05	0,05	0,05
starši	9,83	9,71	9,47	9,43	9,45	9,50	9,65	9,99
svojci	9,31	9,13	9,18	10,13	9,05	9,01	8,90	10,04
šolajoči se	1,99	1,98	1,95	1,94	1,97	1,96	1,89	2,03

Vir: Zbirka denarnih prejemkov ZDPU, lastni preračuni.

Opomba: * Ocena nosilcev programov

PRILOGA 2: ŠTEVILO DENARNIH PREJEMKOV V ZDPU V LETIH 2000–2007

Tabela P. 5: Število denarnih prejemkov v letih 2000–2007

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
Število denarnih prejemkov skupaj	2.050.204	2.090.300	2.134.312	2.159.686	2.180.570	2.189.755	2.189.827	2.234.737
- po kriteriju upravičenosti								
gmotno neodvisni	1.494.914	1.529.404	1.562.948	1.579.513	1.608.026	1.620.917	1.621.783	1.676.653
gmotno odvisni	555.290	560.896	571.364	580.173	572.544	568.838	568.044	558.084
- po skadenci								
mesečni	1.566.142	1.590.043	1.597.806	1.617.105	1.613.290	1.612.235	1.603.120	1.612.067
enkratni	484.062	500.257	536.506	542.581	567.280	577.520	586.707	622.670
- po ciljnih skupinah								
brezposelni	59.184	51.792	38.502	36.089	31.577	34.262	31.148	25.643
bolni	200.395	210.694	210.239	213.719	217.035	212.855	206.029	210.000
revni	36.033	37.016	40.158	52.094	59.612	61.240	58.553	51.500
upokojeni	838.956	867.515	897.941	914.959	944.307	956.534	965.485	1.005.303
kmetje	9.811	8.622	7.475	6.400	5.418	4.569	3.829	3.008
potrebni pomoči drugega	26.103	27.037	27.942	28.924	30.088	31.004	31.498	32.926
veterani	48.381	48.076	44.866	42.853	41.154	38.599	36.939	33.785
vojni invalidi	10.194	9.580	9.190	8.280	8.195	7.570	7.083	6.539
žrtve vojnega nasilja	31.060	33.912	36.491	38.315	38.877	37.722	36.808	35.718
invalidi	192.940	195.899	199.321	202.206	204.555	208.344	210.293	216.309
osebe s posebnimi zaslugami	702	704	655	644	622	592	556	558
starši	453.006	453.687	473.643	466.324	450.206	447.888	456.320	458.880
svojci	91.143	92.031	93.991	94.929	95.574	95.776	94.711	106.499
šolajoči se	52.296	53.735	53.898	53.950	53.350	52.800	50.575	48.069

Vir: Zbirka denarnih prejemkov ZDPU, UMAR.

Opomba: * Ocena nosilcev programov

Tabela P. 6: Struktura števila denarnih prejemkov v letih 2000–2007, v %

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
Število denarnih prejemkov skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
- po kriteriju upravičenosti								
gmotno neodvisni	72,9	73,2	73,2	73,1	73,7	74,0	74,1	75,0
gmotno odvisni	27,1	26,8	26,8	26,9	26,3	26,0	25,9	25,0
- po skadenci								
mesečni	76,4	76,1	74,9	74,9	74,0	73,6	73,2	72,1
enkratni	23,6	23,9	25,1	25,1	26,0	26,4	26,8	27,9
- po ciljnih skupinah								
brezposelni	2,9	2,5	1,8	1,7	1,4	1,6	1,4	1,1
bolni	9,8	10,1	9,9	9,9	10,0	9,7	9,4	9,4
revni	1,8	1,8	1,9	2,4	2,7	2,8	2,7	2,3
upokojeni	40,9	41,5	42,1	42,4	43,3	43,7	44,1	45,0
kmetje	0,5	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1
potrebni pomoči drugega	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,5
veterani	2,4	2,3	2,1	2,0	1,9	1,8	1,7	1,5
vojni invalidi	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
žrtve vojnega nasilja	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	1,7	1,7	1,6
invalidi	9,4	9,4	9,3	9,4	9,4	9,5	9,6	9,7
osebe s posebnimi zaslugami	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
starši	22,1	21,7	22,2	21,6	20,6	20,5	20,8	20,5
svojci	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,3	4,8
šolajoči se	2,6	2,6	2,5	2,5	2,4	2,4	2,3	2,2

Vir: Zbirka denarnih prejemkov ZDPU, lastni preračuni.

Opomba: * Ocena nosilcev programov

Tabela P. 7: Rast števila denarnih prejemkov v letih 2000–2007, v %

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*	Povprečna rast 2000–2007	Povprečna rast 2005–2007
Število denarnih prejemkov skupaj	0,3	2,0	2,1	1,2	1,0	0,4	0,0	2,1	1,2	1,0
- po kriteriju upravičenosti										
gmotno neodvisni	0,1	2,3	2,2	1,1	1,8	0,8	0,1	3,4	1,7	1,7
gmotno odvisni	0,9	1,0	1,9	1,5	-1,3	-0,6	-0,1	-1,8	0,1	-0,9
- po skadenci										
mesečni	0,0	1,5	0,5	1,2	-0,2	-0,1	-0,6	0,6	0,4	0,0
enkratni	1,3	3,3	7,2	1,1	4,6	1,8	1,6	6,1	3,7	3,8
- po ciljnih skupinah										
brezposelni	-7,4	-12,5	-25,7	-6,3	-12,5	8,5	-9,1	-17,7	-11,3	-13,5
bolni	-4,3	5,1	-0,2	1,7	1,6	-1,9	-3,2	1,9	0,7	-0,7
revni	3,4	2,7	8,5	29,7	14,4	2,7	-4,4	-12,0	5,2	-8,3
upokojeni	1,4	3,4	3,5	1,9	3,2	1,3	0,9	4,1	2,6	2,5
kmetje	-11,9	-12,1	-13,3	-14,4	-15,3	-15,7	-16,2	-21,4	-15,5	-18,9
potrebni pomoči drugega	0,6	3,6	3,3	3,5	4,0	3,0	1,6	4,5	3,4	3,1
veterani	-3,6	-0,6	-6,7	-4,5	-4,0	-6,2	-4,3	-8,5	-5,0	-6,4
vojni invalidi	-6,3	-6,0	-4,1	-9,9	-1,0	-7,6	-6,4	-7,7	-6,1	-7,1
žrtve vojnega nasilja	10,8	9,2	7,6	5,0	1,5	-3,0	-2,4	-3,0	2,0	-2,7
invalidi	1,5	1,5	1,7	1,4	1,2	1,9	0,9	2,9	1,6	1,9
osebe s posebnimi zaslugami	-4,6	0,3	-7,0	-1,7	-3,4	-4,8	-6,1	0,4	-3,2	-2,9
starši	0,7	0,2	4,4	-1,5	-3,5	-0,5	1,9	0,6	0,2	1,2
svojci	0,8	1,0	2,1	1,0	0,7	0,2	-1,1	12,4	2,2	5,4
šolajoči se	2,6	2,8	0,3	0,1	-1,1	-1,0	-4,2	-5,0	-1,2	-4,6

Vir: Zbirka denarnih prejemkov ZDPU, lastni preračuni.

Opomba: * Ocena nosilcev programov